

Naam: Trees Melger - Vinkoert
Geboortedatum: 21/02/1933
Geboren in: Padang, Sumatra
Lievelingseten: Ik vind iets lekker of ik vind iets niet lekker
Favoriet muziekgenre: Klassiek

‘Je LEEFT niet voor JEZELF’

Trees Melger heeft een moeilijke jeugd gehad in Nederlands-Indië. Toen ze acht jaar was, in 1941, overleed haar moeder. Een jaar later brak de oorlog uit en belandde ze in een Japans interneringskamp. In 1960 kwam ze met haar man en gezin naar Nederland. ‘Ik vind het lastig om een beschrijving te geven van de Indische cultuur. Vooral omdat ik een groot deel van mijn leven heb doorgebracht in het internaat.’

door **Demi van Hutten**

Roots

‘Mijn vader had een grootvee bedrijf, hij had koeien. We waren met ons zevenen. Mijn moeder was een lieve, maar heel zwakke vrouw. Ze was vaak ziek. Uiteindelijk is ze gestorven toen ik acht jaar was.’

In de jaren dat mijn moeder zo ziek was werd ik samen met een broertje en zusje ondergebracht in een internaat. Dit was in Padang, Sumatra. Na de dood van mijn moeder bleef de rest van mijn broertjes en zussen thuis bij mijn vader. Ik vond het geen leuke tijd. Vanuit het internaat mochten wij alleen in het weekend naar huis. Omdat mijn vader thuis nog jonge kinderen had, kreeg ik een soort stiefmoeder. Ik vond haar niet leuk en wilde ook niet meer thuiskomen. Mijn broertje, zusje en ik wilden niet opgevoed worden door een vreemde vrouw.

Ik weet dat wij tijdens de oorlog met het hele internaat samen in een kamp zaten. Wij hebben het niet slecht gehad. We kregen genoeg eten en wij hadden geen pijn. Wij werden ook door de nonnen goed verzorgd. Ik heb in die tijd niet lichamelijk geleden. Geestelijk was het wel heel moeilijk. Vooral omdat ik tijdens de Japanse bezetting geen idee had hoe het met mijn vader en mijn broertjes en zusjes ging.

Na de oorlog werd het internaat opgeheven. Ik kwam terecht bij mijn opa en oma die al op leeftijd waren. Vanaf dat moment is het een soort waas in mijn hoofd. Soms krijg ik vlagen van herinneringen terug maar er zit geen lopend verhaal in.

Wat ik nog weet is dat ik in Indonesië op kamers ging. Ik ben

‘Ik heb nooit last gehad van het feit dat ik Indisch ben. Termen zoals halfbloed stoorden mij niet’

gaan werken en ik heb mijn man ontmoet. Hij zat in het toenmalige jongensinternaat en ik in het meisjesinternaat. We zijn getrouwd en hebben in Indonesië twee kinderen gekregen. Later ook nog een kind in Nederland. Samen met mijn gezin en een deel van mijn familie kwamen we naar Nederland.

Ik ben met het schip *De Oranje* naar Nederland gekomen. Dit was rond 1960.

Mijn man kreeg een baan in Wageningen, in de landbouw. Toen zijn we naar Wageningen verhuisd en nu woon ik er nog.’

Cultuur en identiteit

‘In Nederland aangekomen had ik niet echt het gevoel dat wij anders werden behandeld. Ik heb geen narigheden ervaren omdat ik Indisch ben. Mijn ervaring is dat het ook van jezelf afhangt en van hoe je je gedraagt. Vanuit mijn eigen opvoeding kreeg ik altijd mee: ‘Je leeft niet voor jezelf, maar je bent geboren voor een ander’. Dat is iets wat mijn vader vaak zei. Toen ik jong was snapte ik dat niet maar hoe ouder ik werd hoe meer ik het begon te begrijpen. *Eerst de ander en daarna jij, zo kan je in een vrede leven*, werd er mij altijd verteld. Nu ben ik er ook aan gewend. Als oudste kind in het gezin moest ik vroeger zorgen voor mijn jongere broers en zussen. Misschien dat het daarom tegen me gezegd werd dat ik op de tweede plaats kwam.

Ik vind het lastig om een beschrijving te geven van de Indische

Trees en haar man op hun bruiloft

Oude familiefoto met Trees links onder

Trees en haar man op hun bruiloft

cultuur. Vooral omdat ik een groot deel van mijn leven heb doorgebracht in het internaat. Ik denk al heel snel aan het eten en aan het verdriet over het verleden.

Je hoort vaak van Indische mensen dat als ze op vakantie in Indonesië zijn het voelt als thuiskomen. Ik ben drie keer teruggegaan naar Indonesië maar het voelde niet als thuiskomen omdat ik daar niemand meer heb.

Als we over de Indische cultuur praten dan hebben we het ook vaak over familie en hechte familiebanden. Ik heb dat echter heel anders meegemaakt omdat ik opgroeide in een internaat. En zelfs na het internaat woonden mijn broertjes en zusjes zo verspreid dat ik die hechte familieband nooit op die manier heb ervaren.*

Geschiedenis en verleden 'Toen ik nog in Indonesië woonde heb ik altijd op kantoor gewerkt met blanke Nederlanders. Het klinkt gek maar ik ben gewoon gewend geraakt aan hoe we met elkaar omgingen. Daarom ging het

ook zo goed toen ik hier in Nederland kwam. Ik merkte geen verschil. Ik heb nooit last gehad van het feit dat ik Indisch ben. Termen zoals *halfbloed* stoorden mij niet.'

Zwijgen

'Nu praat ik over mijn verleden maar met mijn eigen kinderen doe ik dit eigenlijk niet. Zij vinden het vreselijk wat mij is overkomen. Mijn dochter heeft altijd aangegeven dat ik erover mag praten maar het doet hen zoveel verdriet. Dat wil ik niet. Ik zeg altijd 'het is gebeurd, ik ben er goed uitgekomen en nu leef ik voor jullie'.

Als ik praat over het verleden dan praat ik vaak in de derde persoon. Dat maakt het makkelijker. Alsof ik over iemand anders aan het praten ben. Soms als mijn kinderen wat vroegen dan vertelde ik het wel maar ik begin er zelf nooit over. Ik weet niet waarom ik er niet over praat.

Ik put steun uit de gedachte dat er hier bij Rumah Kita* meer mensen wonen met een verleden in Indonesië. Zij hebben dingen meegemaakt die ik ook heb ervaren. Hierdoor krijg ik het gevoel dat ik bondgenoten heb en ik er niet alleen voor sta. Alsof we het verdriet zwiiggend met elkaar kunnen delen.

Indisch zijn

'Indisch zijn is voor mij iets waar veel verdriet bij komt kijken als het gaat om het verleden, maar ook heel veel vreugde en dankbaarheid. Ik ben er goed uitgekomen, daar ben ik trots op.

Ik hoop dat INDAH* verhalen zoals de mijne blijft publiceren. Ik vind het ontzettend boeiend om de levensverhalen van mensen te lezen en ik vind daar ook steun in. De persoonlijke verhalen raken mij het meest.'

* Rumah Kita is een verzorgingshuis voor Indische en Molukse ouderen in Wageningen. ★

Naam: Reginald van der Errelen
Geboortedatum: 08/09/1937
Gebooren in: Modjokerto
Lievelingseten: Ik eet alles wat de pot schaft
Favoriet muziekgenre: Rock & Roll

'Vanwege mijn kleur heb ik wel eens moeten **VECHTEN**'

Het stoort Reginald van der Errelen dat veel Nederlanders niet het verschil kennen tussen Indo's en Indonesiërs. Als Indo is hij gewoon Nederlander. 'Het zou een goede zaak zijn als daar meer over geleerd wordt op school tijdens de geschiedenislessen.'

door **Demi van Hutten**

Roots

'Mijn ouders zijn geboren op Java. Ik weet niet meer precies waar. Ik denk dat zij elkaar hebben ontmoet op feestjes. Mijn vader zat namelijk in een band. Eigenlijk hebben ze nooit gesproken over de manier waarop zij elkaar hebben ontmoet.

Mijn vader werd opgeroepen als dienstplichtige bij het KNIL. Hij werkte bij de Staats Spoorwegen. Toen de Japanners zijn werkplek overnamen werd er tegen alle medewerkers gezegd dat zij zich op een bepaalde plaats moesten verzamelen. Maar mijn vader en een paar anderen waren te laat. Ze moesten zelf die groep maar gaan lokaliseren en er zelf naartoe gaan. Ze hebben die groep nooit meer kunnen vinden maar dat is hun geluk geweest. Ze zijn dus niet gevangengenomen, ze mochten terug naar huis en mijn vader

mocht blijven doorwerken bij de Staats Spoorwegen. Zo hebben wij de Tweede Wereldoorlog overleefd.

Tijdens de onafhankelijkheidsstrijd van Indonesië zijn wij wel in een kamp terecht gekomen. Wij hebben twee jaar in kampen gezeten. Drie in totaal. Ik weet nog hoe die kampen eruitzagen maar ik weet de namen gewoon niet meer. Mannen en vrouwen werden gescheiden. Wij als kinderen moesten bij mijn moeder in het kamp. Ik heb helaas een jonger broertje verloren in het kamp. Hij kreeg te weinig eten en is daardoor overleden.

De eerste tien jaren van mijn leven zijn slechte jaren geweest. Ik kon niet naar school. Dat kwam door de oorlog. Na de kamptijd

Als ik praat over het verleden dan praat ik vaak in de derde persoon. Dat maakt het makkelijker. Alsof ik over iemand anders aan het praten ben'

'Ik ben mij altijd bewust geweest dat ik Indisch ben. Vooral in mijn jongere jaren in Nederland werd dat heel duidelijk gemaakt'

konden wij naar school maar in die tijd werd Maleis als hoofdtaal doorgevoerd. Ik heb eerst nog de lagere school versneld kunnen afmaken in het Nederlands maar na de onafhankelijkheid van Indonesië ging alles over in het Maleis.

Toen we eenmaal een school vonden met Nederlands als voertaal moesten wij daar veel meer voor betalen. Dat konden mijn ouders niet opbrengen. Het was te duur. Uiteindelijk vonden wij een school waar vijftig procent van de lessen in het Nederlands werd gegeven en voor de andere helft in het Maleis.

Vroeger werd mijn school de MULO genoemd. Deze duurde drie jaar. In mijn laatste jaar, het examenjaar gingen wij naar Nederland. Dat was in 1955.

Reginald en zijn vrouw op hun bruiloft

Reginald en zijn vrouw op hun bruiloft

'De eerste tien jaren van mijn leven zijn slechte jaren geweest. Ik kon niet naar school. Dat kwam door de oorlog'

Wij zijn met een Italiaanse boot naar Nederland gekomen. Een particuliere maatschappij want alle boten zaten vol. De boot heette *Oceania*. Ik werd tijdens deze overtocht op de boot achttien jaar. Dus toen ik in Nederland aankwam zaten ze gelijk achter mijn broek aan om in dienst te gaan.

Maar ik wilde graag naar school en doorleren. In Wageningen ben ik naar een ambachtsschool gegaan om daar te informeren of ik lessen kon volgen. Ik ging samen met mijn vader naar die school. De hoofdonderwijzer vertelde mij echter dat hij mij niet kon aannemen op zijn school. 'Wat heb ik dan gedaan?' vroeg ik. 'Niks', antwoordde de hoofdonderwijzer. Hij mocht alleen jongens aannemen die

net van de lagere school afkwamen en tussen de 13 en 15 jaar waren. Met mijn 18 jaar was ik te oud.

Toch gaf hij mij een kans. Als ik binnen een bepaalde periode een hoger gemiddelde zou hebben dan een 7 voor de technische vakken, zou hij een aanbevelingsbrief voor mij schrijven voor de technische school. Dat wilde ik wel proberen. Als het niet zou lukken kon ik altijd nog in dienst gaan.

Het is mij uiteindelijk gelukt. Er was in Nijmegen een school voor Scheepswerktuigkunde. Daar wilde ik graag naartoe. Die school heb ik afgemaakt en ik ben vervolgens naar de Zeevaartschool gegaan. Thuis lachten ze me uit omdat ik tijdens de overtocht naar Nederland op de boot zeeziek was en nu wilde ik opeens naar zee.

In de tijd had ik serieuze verkering. Vroeger was het zo dat je eerst verkering kreeg, vervolgens ging je dan verloven, daarna trouwen en hopelijk had je dan het geluk om kinderen te krijgen. Je moest echt goedgekeurd worden door je schoonouders als je wilde dat de relatie zou slagen.

Ik was goedgekeurd door de ouders van mijn toenmalige vriendin en wij zouden trouwen als ik terug zou komen van mijn eerste reis. Toen ik eenmaal op zee zat kreeg ik post. Een brief waarin zij vertelde dat ze het wilde uitmaken en de relatie wilde beëindigen. Ik heb nooit een reden gekregen waarom ze het uitmaakte. Ik heb haar daarna ook nooit meer gesproken.

Een paar maanden voor mijn verlof kreeg ik opnieuw post. Deze keer van mijn zus. Zij vroeg mij of ik wilde corresponderen met een vriendin van haar. Die vriendin wilde mij leren kennen. Ze had een foto van mij gezien toen ze op bezoek was bij mijn zus en zag mij wel zitten. Eerst wilde ik daar niks mee te maken hebben maar na een klein drankje heb ik haar toen toch een brief gestuurd. En daar kreeg ik weer antwoord op. Zij is uiteindelijk mijn vrouw geworden. Twee jaar geleden is zij helaas overleden, we waren zestig jaar samen.'

Cultuur en identiteit

'Ik ben mij altijd bewust geweest van het feit dat ik Indisch ben. Vooral in mijn jongere jaren in Nederland werd dat heel duidelijk gemaakt. Er werd naar kleur gekeken. Ik heb er zelfs nog om moeten vechten. Soms werd je zelfs beledigd. Je moest echt voor jezelf opkomen.

Op de Zeevaartschool heb ik samen met een Hollandse jongen gezeten die uiteindelijk bij dezelfde maatschappij zou komen als ik. Ik had hem al een lange tijd niet gezien, dus toen ik hem weer tegenkwam hebben we bijgepraat. We hadden allebei ons papiertje gehaald. De Hollandse jongen werd gelijk bevorderd maar ik moest drie maanden wachten. Het viel mij op dat ik door de jaren heen mijzelf altijd moest bewijzen en toelatingstesten moest doen. Terwijl andere jongens dit niet hoefden. Er werd echt onderscheid gemaakt.'

'Ik ben twee keer terug geweest naar Indonesië. Dat voelde voor mij echt als thuiskomen'

Typisch

'Onze ouders lieten ons altijd heel vrij in de opvoeding. Tuurlijk hadden we thuis de *botol cebok* staan en hielden we van lekker eten maar verder mochten we ons eigen pad bewandelen. We mochten met iedereen omgaan maar mijn ouders keken wel van een afstandje mee. Om ons in de gaten te houden.'

Geschiedenis en verleden

'Het woord halfbloed bestaat al heel lang. Ik ben daar niet per se op tegen. Het ligt eraan hoe het woord wordt gebruikt en in welke context. Wat mij wel opvalt is dat het verschil tussen

Indonesisch en Indisch na al deze jaren voor buitenstaanders soms nog verwarrend is. Ik had hier laatst een meneer op bezoek die de boel wilde verkennen in Rumah Kita*, een chef van een afdeling. Wij raakten aan de praat en hij wilde graag meer weten over mijn tijd in Indonesië.

Op een gegeven moment sprak deze man over ons als Indonesiërs. Ik sprak hem erop aan dat wij geen Indonesiërs zijn. 'Oh sorry, sorry!' zei deze man.

'Als je het niet weet dan kun je er ook niks aan doen'. legde ik hem uit, 'daarom zeg ik ook hoe het wel zit.'

Mensen weten het verschil niet. In de Nederlandse geschiedenisboeken die je op school krijgt staat niks over ons als Indische bevolking. Maar andersom ook niet. In de Indonesische geschiedenisboeken is daar ook niks over te vinden.

Het zou een goede zaak zijn als daar meer over geleerd wordt op school tijdens de geschiedenislessen. Toch denk ik niet dat zoiets snel gebeurt want zodra je de mensen meer zou leren over het verleden van Indië dan zouden er ook heel andere dingen naar boven kunnen komen waarvan de Nederlandse overheid misschien niet zou willen dat je het weet.'

Zwijgen

'Ik denk dat heel veel mensen zwijgen over het verleden omdat ze bang zijn om erover te praten. Op een gegeven moment wordt dat ook een soort van cultuur, als niemand praat dan doe jij het ook niet. Er is weleens tegen mij gezegd dat ik geen echte Indo ben omdat ik zo open over mijn verleden vertel. En Ik durf wat terug te zeggen.

Mijn ouders daarentegen hebben nooit meer gepraat over hun tijd in Indië, in de kampen. Althans niet tegen ons als kinderen. Wij vroegen er ook niet naar. Dat deed je gewoon niet.'

Indisch zijn

'Ik heb als Indische man evenveel rechten als een blanke.

Dat is iets wat veel van mijn generatieleden nooit durfden te zeggen vroeger. Er werd altijd gekeken naar kleur maar ik ben voor mijzelf opgekomen. Ik heb altijd gezegd waar het op staat. Wij zijn ook Nederlanders.

Ik ben twee keer terug geweest naar Indonesië. Dat voelde voor mij echt als thuiskomen. Als ik dan weer terugging naar Nederland voelde het echt als een gemis. Ik heb altijd gebalanceerd tussen twee culturen, maar ik heb daar geen moeite mee gehad.

Ik hoop dat INDAH* de lezers blijft informeren over de geschiedenis van de Indo, want veel mensen weten dit niet. Indo is eigenlijk *rasvermenging*. Een mix tussen het ene ras en het andere. Dat hoeft niet per se Nederlands gemixed met Indonesisch te zijn. Het is Europees bloed wat weer vermengd is met Indonesisch bloed. Het zou fijn zijn als dit magazine zijn platform gebruikt om die kennis te vergroten.' *

Reginald en zijn vrouw op oudere leeftijd

